

Valsts probācijas
dienests

Latvijas Radio 1 un LSM.lv stāstu sērija “Pārmaiņas nozieguma ēnā” par Valsts probācijas dienesta darbu ar cilvēkiem, kuri izcieš sodu sabiedrībā

Publicēts: 24.08.2023.

[Jaunami](#)

Šā gada augustā Latvijas Radio 1 ēterā un LSM.lv sabiedrībai bija iespēja dzirdēt, lasīt un redzētseptiņus stāstus, kas izgaismos dažādo Valsts probācijas dienesta darbu. Tajos bija iespēja iepazīt probācijas klientu, speciālistu, brīvprātīgo un Valsts probācijas dienesta sadarbības partneru stāstus.

Sīžetu sērijas autore ir Latvijas Radio raidījuma "Atvērtie faili" žurnāliste Linda Spundiņa.

Lai sniegtu iespēju iepazīt visus septiņus stāstus vienuviet, šajā publikācijā esam tos apkopojuši publicēšanas secībā.

[Māte no dēla atteicās, tēvs – dzēra un sita. Roberta stāsts par noziedzības ceļu un dzīvi pēc cietuma](#)

Kāpēc bērni pārkāpj likumu? Un vai viņu dzīves vēl var mainīt arī tad, ja pastrādāts smags noziegums? Ar šo stāstu Latvijas Radio sāk sēriju "Pārmaiņas nozieguma ēnā". Nedēļas garumā būs dažādi Valsts probācijas dienesta klientu – gan bijušo ieslodzīto, gan dienesta uzraugāmo, gan sabiedrisko darbu veicēju – stāsti.

[Iznākt no cietuma brīvībā, bet ar aproci ap kāju. Kā uzrauga bijušos ieslodzītos?](#)

Kontrole un atbalsts – šie vārdi raksturo probācijas uzraudzību. Pērn Valsts probācijas dienesta uzraudzībā bija 5217 klienti. Viņus

kontrolē, bet tajā pašā laikā atbalsta – māca mainīt kriminālo domāšanu. Speciālisti gan atzīst, ka reizēm piespriestais uzraudzības laiks ir par īsu, lai noziedznieks mainītos. Kā notiek probācijas uzraudzība, un cik viegli ir dzīvot pēc ieslodzījuma ar elektroniskās uzraudzības aproci?

[«Tikai palūdzu meitenei atsūtīt kaifoto». Kā mēģina mainīt dzimumnoziedznieku sakropļoto domāšanu?](#)

Policijā reģistrēto dzimumnoziegumu skaits gadu no gada īpaši nemainās. Līdz ar to arī probācijas dienesta uzraugāmo daudzums šajā grupā nemazinās. Tas pat nedaudz palielinās. Šo noziegumu recidīvs ir aptuveni 5%.

Eksperti skaidroja, ka visbiežāk atkārtotu noziegumu varmāka veic pirmajos gados pēc izciesta soda. Jo ilgāks laiks sabiedrībā bez pārdarījumiem, jo lielāka varbūtība, ka dzimumnoziedznieks būs labojies. Tomēr ir cilvēki, kuru tieksmes arī pēc 20 gadiem nekur nezūd. Kā probācijā mēģina mainīt personu sakropļoto domāšanu?

[Būt atbalsta plecam bijušajam ieslodzītajam. Kā iesaista sabiedrību noziegumu novēršanā?](#)

"Es praktiski neredzēju, kā mani mazbērni aug, tāpēc ka es visu laiku biju alkohola reibumā." Tā stāsta Liene, kura nupat iznākusi no cietuma. Pēc ieslodzījumā pavadītā laika viņa sapratusi, ka nepieciešams jauns atbalsta plecs, jo vecie draugi var piedāvāt vien iedzert. Tādēļ Liene caur Valsts probācijas dienestu tikusi pie līdzgaitnieces. Likumpārkāpēju pārmaiņu procesā var iesaistīties ne vien institūcijas, bet arī sabiedrība, kļūstot par brīvprātīgajiem.

[Par salauztu žokli – piespiedu darbs Bīķernieku trasē. Cik efektīvs sods ir sabiedriskie darbi?](#)

Pērn vairāk nekā deviņi ar pusi tūkstoši likumpārkāpēju pildīja sev uzlikto sodu – sabiedriskos darbus. Tomēr apmēram pusei šī nav pirmā pieredze. 35% probācijas klientu sabiedriskais darbs piemērots vairāk nekā trīs reizes. Šo darbu mērķis ir ne tikai vainīgo sodīt par pārkāpumu, bet arī resocializēt, iemācīt jaunas prasmes, kas noderētu dzīvē. Kādas prasmes spēj iemācīt darba devēji? Un cik dažādi ir sabiedriskie darbi?

[Iespēja jādod arī tiem, kuri to šķietami nav pelnījuši. Intervija ar Valsts probācijas dienesta vadītāju](#)

"Mēs strādājam drošākai sabiedrībai. Es pat teiktu, ka nevis tikai drošākai sabiedrībai, bet arī labākai, gudrākai sabiedrībai," intervijā saka Valsts probācijas dienesta vadītājs Imants Jurevičius. Probācijai Latvijā apritēs divdesmit gadu. Jurevičius norāda – dienests cenšas klientiem jeb cilvēkiem, kuri izdarījuši kriminālsodāmas lietas, kā arī tiem, kuri dzīvo viņiem apkārt, palīdzēt kaut kādā veidā mainīt savu dzīvi, saskatīt jaunu perspektīvu un atrast jaunu ceļu, kā savas vajadzības apmierināt.

[«Strīdēties jāprot.» Likumpārkāpējiem konfliktus palīdz risināt brīvprātīgie un nevalstiskās organizācijas](#)

Kā risināt konfliktu, kura rezultātā ir noziegums? Vai cietušais ar likumpārkāpēju var izlīgt? Un vai strīdēties ir labi? Valsts probācijas dienestā brīvprātīgi strādā izlīguma starpnieki, kuri ved sarunas starp cietušo un likumpārkāpēju. Savukārt nevalstiskās organizācijas māca, kā strīdēties nevardarbīgi un, piemēram, spriedzi atstāt futbola laukumā.

<https://www.vpd.gov.lv/lv/jaunums/latvijas-radio-1-un-lsmlv-stastu-serija-parmainas-nozieguma-ena-par-valsts-probacijas-dienesta-darbu-ar-cilvekiem-kuri-izcies-sodu-sabiedriba>